

Magia w dawnej polskiej weterynarii w świetle „Hippiki” Krzysztofa Dorohostajskiego

Magic in old Polish veterinary medicine in the light of "Hippica" by Krzysztof Dorohostajski

Paulina Ryza¹, Kinga Rosłoń¹

¹Studenckie Koło Naukowe „Zwierzę a środowisko”, Wydział Medycyny Weterynaryjnej, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, ul. Oczapowskiego 14, 10-719 Olsztyn

CEL PRACY, MATERIAŁ ORAZ METODY BADAWCZE

W polskiej weterynarii stosowano przez stulecia wiele środków leczniczych. Ważne miejsce zajmowała magia i zamawianie chorób. Dlatego też celem pracy był opis zabiegów magicznych w leczeniu koni w XVII-wiecznej Polsce. W tym celu przeanalizowano tekst „Hippiki, to jest o koniach księgi” Krzysztofa Dorohostajskiego wydanej po raz pierwszy w 1603 r. – jednego z ważniejszych polskich starodruków weterynaryjnych.

Dorohostajski, Krzysztof
Mikołaj (1562-1615) oraz
strona tytułowa jego książki

WYNIKI

W trakcie analizy stwierdzono, że Dorohostajski zaleca kilkadziesiąt roślinnych, zwierzęcych i mineralnych medykamentów podawanych doustnie, doodbytniczo lub jako maści. Choć w „Hippice” brak zamawiania chorób i magicznych formułek typowych dla ówczesnych dzieł weterynaryjnych, to elementy magii w leczeniu koni są w niej wyraźnie widoczne. Dorohostajski często zaleca stosowanie swoistych amuletów zawieszonych na szyi konia jak suszony skowronek w przypadku choroby zwanej kadukiem, nietoperz mający działać moczopędnie, psie żebro przeciwko „robakom w uszach” czy wilcze zęby zwiększające wytrzymałość konia. Niektóre kuracje mają wyraźny rodowód magiczny, np. popiół z ludzkiej czaszki zalecany w przebiegu kaduka czy okład z „rozdartej czarnej kokoszy” w leczeniu zapalenia naczyń. Dorohostajski wymienia też określone dni w roku kiedy należy zacząć leczenie aby zakończyło się sukcesem oraz dni, w których należy się od tego powstrzymać pod groźbą śmierci zwierzęcia.

ODPOWIEDNI DZIEŃ
ROKU

1	2	3	4	5
8	8	9	10	11
3	5	15	14	17
15	12	22	23	24
22	29	28	31	

POPIÓŁ Z LUDZKIEJ
CZASZKI

SPALONA
JASZCZURKA

MAGIA STOSOWANA W
LECNICTWIE KONI

AMULETY

Rycina przedstawiająca leczenie konia (puszczanie krwi) z przełomu XVI i XVII wieku, drzeworyt Joste Ammana

PODSUMOWANIE

Metody leczenia koni opisane w „Hippice” zawierają liczne odniesienia do magii, co świadczy o wadze jaką przywiązywano do tego typu kuracji w dawnej polskiej weterynarii.

Literatura

[1] Dorohostajski, K., *Hippica to jest o koniach księgi*, wydawnictwo Jana Rossowskiego, Poznań, Polska, 1620